

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
ผู้รายงาน	เจริญ นันไชยวงศ์
ปีที่จัดทำ	2563-2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ครูต้นแบบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 8 คน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 2 สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและแบบตรวจสอบ ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบโดยนำไปใช้จริงกับครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปาในปีการศึกษา 2563 - 2564 จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน และขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบโดยครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา ในปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 จำนวน 19 คน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมปฏิบัติตามรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหา และสรุปข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 1) ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า เนื้อหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่นำมาใช้ในการพัฒนาครู ได้แก่ การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน การประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) ผลการสัมภาษณ์ครูต้นแบบ สรุปได้ว่า ความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูและทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กลวิธีหรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การใช้สื่อเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล การทำงานเป็นทีม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การปฏิบัติงานพัฒนาตนเอง การสร้างความตระหนักและแรงจูงใจในการเป็นครู และการสื่อสารกับผู้เรียน 3) ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ควรปรับชุดความคิดครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ศึกษาดูงานต้นแบบที่ดีมีคุณภาพและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูในโรงเรียน ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เปิดรับการเรียนรู้ทุกรูปแบบ และพัฒนาโดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง

2. ผลการสร้าง พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนา การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) เนื้อหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) กระบวนการชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียน มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนทวิสัยทัศน์และสร้าง ข้อตกลงร่วมกัน (2) ขั้นตอนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (ขั้นวิเคราะห์ปัญหาและวางแผน) (3) ขั้นตอนแบ่งปัน ประสบการณ์และวางแผนการจัดการเรียนรู้ (ขั้นออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้) (4) ขั้นเรียนรู้ จากการศึกษาปฏิบัติและเยี่ยมชั้นเรียน (ขั้นสอนและสังเกตชั้นเรียน) (5) ขั้นสนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลการศึกษา) (6) ขั้นเผยแพร่และสร้างเครือข่าย และ 3) การวัดและ ประเมินผล และผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นว่ามีผลสอดคล้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการใช้ พบว่า ครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกที่เพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ 1) ทักษะออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.11 และปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.37 มีคุณภาพอยู่ใน ระดับดีมาก 2) ทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวม ปีการศึกษา 2563 และ ปีการศึกษา 2564 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากที่สุด 3) ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน โดยรวมปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.00 และปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.47 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และ 4) ทักษะการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 และปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

4. ผลการประเมินชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนา การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 พบว่า ครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปามีความคิดเห็นต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยรวมและรายด้านมีอยู่ในระดับเห็นด้วย อย่างยิ่ง ได้แก่ ด้านผลลัพธ์ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ ตามลำดับ